

FUNDACIJA AVGUSTA KUCHARJA
Dalmatinova ulica 4
1000 LJUBLJANA

Št.: 13/2007

Datum: 11. september 2007

Boža Rozman

**POROČILO O STROKOVNIH DOSEŽKIH
VARNOSTNE INŽENIRKE BOŽE ROZMAN,
KANDIDAKE ZA NAGRADO AVGUSTA KUCHARJA ZA LETO 2007**

Strokovna komisija za podelitev nagrade Avgusta Kuharja za leto 2007 v sestavi predsednik komisije mag. Jurij Vidovič iz Maribora in član komisije prof. dr. Primož Gspan iz Ljubljane

je pripravila poročilo o dosežkih varnostne inženirke Bože Rozman, kandidatke za nagrado Avgusta Kuharja za življenjsko delo za leto 2007.

Strokovna komisija je svoje mnenje oblikovala na podlagi:

1. utemeljitve predloga kandidature za nagrado Avgusta Kuharja za leto 2007 za varnostno inženirko Božo Rozman, ki jo je 14. junija 2007 pripravilo Društvo varnostnih inženirjev Koper;
2. pogovora s kandidatko dne 12. septembra 2007 v prostorih Fundacije Avgusta Kuharja v Ljubljani;
3. razpisnih pogojev za podelitev nagrade Avgusta Kuharja za življenjsko delo za leto 2007;
4. Pravilnika o kriterijih in postopkih za podelitev nagrad in priznanj Fundacije Avgusta Kuharja;
5. Statuta Fundacije Avgusta Kuharja.

Ugotovitev stanja:

Boža Rozman sodi v pionirsko generacijo varnostnih inženirjev, ki so stroko v podjetjih šele začeli postavljati. Po končani srednji tehnični gradbeni šoli se je leta

1968 kot varnostni referent zaposlila v Cestnem podjetju v Kopru. Ponujeno ji je bilo delo referentke HTZ (higiensko tehnična zaščita pri delu). Ob delu je nadalje študirala na Višji varnostni šoli v Ljubljani pri prof. Ludoviku Oskarju Kavsu. Mlada varnostna inženirka je začela graditi sistem in službo varnosti pri delu iz nič. Zato so bile za vsak danes samoumeven ukrep takrat potrebne dolge borbe.

Začela je uvajati preventivne zdravstvene preglede in ter osebno varovalno opremo. Po cestarskih hišah je izvajala usposabljanje delavcev za varno delo. Ob njenem odhodu iz podjetja so bile nastavljeni vsi elementi službe varstva pri delu.

Leta 1972 se je zaposlila v podjetju Plama Podgrad, ki ga je dve leti pred tem hudo prizadel katastrofalen požar. Prav ta je vodstvo podjetja spodbudil k zaposlitvi lastnega strokovnjaka za varstvo pri delu. Njen prihod v podjetju šteje kot začetek lastne profesionalne službe Plame. Služba se je pod njenim vodstvom leta 1974 razširila še s štirimi profesionalnimi gasilci.

Boža Rozman je bila istega leta pobudnik in organizator ustanovitve Prostovoljnega industrijskega gasilskega društva, leta 1976 pa še krajevnega Prostovoljnega gasilskega društva v Podgradu.

Gasilsko poklicno jedro v Plami se je v naslednjih petih letih v skladu z razvojem podjetja okrepilo na devet izvajalcev, napredovala pa je tudi služba varstva pri delu. V Plami je uvedla poglobljeno analizo z merjenjem v delovnem okolju in pregledom biološkega materiala zaposlenih, da bi ugotovili škodljivost dotlej pri nas še malo znanih škodljivih lastnosti uporabljenih surovin za peorizvodnjo pene in s tem preprečili opaženo obolevanje delavcev zaradi zmanjšane zmogljivosti pljuč zaradi iz Nemčije uvožene in nevarne tehnologije. Meritve so pokazale, da je bil razlog obolevanj izocionat (TDI) pri proizvodnji poliuretanske pene, ki ogroža ne le delavce v neposrednem obratu proizvodnje, ampak tudi v sosedenjih obratih in ogroža širše življenjsko okolje, kot so posledično pokazale analize.

Leta 1980 se je zaposlila na Gasilski zvezi Ilirska Bistrica kot tajnica in vodja strokovne službe in je v njej ostala do upokojitve leta 2006. V gasilski zvezi Ilirska Bistrica so se ob jedru poklicnih gasilcev združevali prostovoljni gasilci. Prav ti o bili potrebni posebne skrbi in usposabljanja za varno delo. Z lastnim šolanjem je v tem času napredovala do višjega gasilskega časnika II. stopnje. Opravila je tudi izpita za republiškega sodnika ter za predavatelja na tečajih v prostovoljnem gasilstvu.

Gasilce ogrožajo tudi nezgode zaradi uporabe opreme in naprav pri delu z osebno varovalno opremo, s cevmi in cevno napeljavo, ročniki, črpalkami, gasilskimi vozili in opremo, prikolicami ter lestvami. Grozi jim nevarnost pri uporabi gasilnih sredstev kot so voda, gasilnki pena, CO₂, zaradi elektrike, vdihovanja strupov (CO₂, SO₂, klor, fosgen), različnih kislin in lugov, radioaktivnih in drugih nevarnih snovi. Pogoste so poškodbe zaradi vročine, padajočih predmetov, naletov, padcev, udorov, razletov, eksplozij, detonacij, udarnega plamena, padcev iz višine, pri rušilnih delih, iztekanju gorljivih plinov in tekočin, zaradi prenašanja težkih bremen, dela s specialnim tehnično reševalnim orodjem, poplav, prečrpavanj in drugega. Gasilci seveda intervenirajo ne samo pri požarih, ampak tudi pri drugih nevarnih dogodkih. Poklicni gasilec ima letno v poprečju 160

intervencij. Prostovoljni gasilci pa praviloma v naravnem okolju sodelujejo v 10 do 20 intervencijah letno. V gasilstvu so torej izrazito nevarna dela in so pogoste hude poškodbe in zdravstvene okvare; dva poklicna gasilca v Ilirski Bistrici sta se morala celo invalidsko upokojiti.

Kot varnostna inženirka si je prizadevala, da bi v gasilstvu začeli striktno upoštevati načela varnosti in zdravja pri delu.

Sodelovala je v postopkih, ki so leta 1995 poklicnim gasilcem v Ilirski Bistrici, Sežani in Postojni zagotovili beneficirano delovno dobo. Skrbela je za dvig varnostne kulture pri izvajanju nalog gašenja in reševanja, za varnejše in humane delovne razmere gasilcev. Sodelovala je z ZVD Koper pri pripravi ocene tveganja za gasilce.

Na pobudo tudi gasilske zveze Ilirska Bistrica je bil leta 1997 v vse izobraževalne programe za prostovoljne gasilce v Sloveniji vključen obvezni predmet »varstvo pri delu«. Programe je potrdilo Ministrstvo za obrambo. Boža Rozman je bila organizatorica teh programov za tečaje gasilce, vodje skupin in vodje enote v Ilirski Bistrici. Poleg ostalih predmetov je postala tudi predavateljica predmeta »varnost in zdravje pri delu v gasilstvu«. Ker je bil to nov predmet in ni zanj bilo literature, je pripravila gradivo za predavanja in gradivo za tečajnike. Kot pomoč so ji služili le prevodi gradiv, katerega si je sposodila od Gasilske brigade Ljubljana, ki pa so bila prirejena izključno za poklicne enote.

Dragoceno je bilo njeno delo od 1983 do 1996 v komisiji za organizacijske zadeve pri Gasilski zvezi Slovenije, kasneje pa v regijskem svetu Obalno kraške regije, kjer so bile dane pobude za uvedbo VPD v že prej omenjene programe za tečaje prostovoljnih gasilcev. Delovala je tudi dva mandata v IO in 1 mandat v NO ZSSS za poklicno gasilstvo, kjer je bilo velikokrat govor in predlogi o izboljšanju VPD poklicnih gasilcev.

Priznanja in nagrade, ki jih je prejela Boža Rozman:

- Odlikovanje Gasilske zveze Slovenije za posebne zasluge leta 2006

Prispevek varnostne inženirke Bože Rozman k razvoju stroke varnosti in zdravja pri delu:

Boža Rozman se je že na začetku svoje poklicne poti vključila v delo Medobčinskega društva varnostnih inženirjev Koper, ki združuje strokovne delavce na področju varstva pri delu obalno kraške regije. V društvu je še vedno aktivna in že drugi mandat vodi finančno poslovanje. Pomagala je pri organizaciji proslave tridesetletnice delovanja društva leta 2004 ter pripravila tudi članek, ki je izšel v publikaciji, katero je društvo izdalo ob tej obletnici.

Ocena dosežka varnostne inženirke Bože Rozman:

Varnostna inženirka Boža Rozman je v času, ko si je stroka varnosti in zdravja pri delu šele ustvarjala ugled in položaj v podjetjih, z zagnanostjo in vztrajnostjo

pripomogla k izgraditvi služb in sistema varstva pri delu. Z zanesljivim in preišljenim delom in z rezultati je dokazala vodstvom podjetij, da je stroka varnosti in zdravja pri delu ključna, ne le za ohranjanje zdravja delavcev, ampak tudi za doseganje poslovnih rezultatov. Boži Rozman je v največje zadoščenje, da so službe varnosti in zdravja pri delu v podjetjih, kjer jih je ustanovila in vzpostavila, še danes uspešne in priznane. Svoj strokovni pristop je znala uveljaviti tudi za varnost in zdravje pri delu ter humanizacijo dela v gasilstvu.

Priloga: Publikacija ob 30 letnici DVI Koper

Mag. Jurij Vidovič, predsednik strokovne komisije

Prof. dr. Primož Gspan, član strokovne komisije